

KAUPUNGINHALLITUKSEN LAUSUNTO VUODEN 2023 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KESKEISISTÄ HAVAINNOISTA

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Sivistystoimiala

Tarkastuslautakunta kysyy, onko sivistystoimialalla todella mahdollisuus vaikuttaa yritysten ostamaan kurssimuotoisen täydennyskoulutuksen määrään tai Porin yliopistokeskuksen koulutusohjelmien pilotointisuunnitelmiin? Onko sivistystoimialalle asetettu tavoitteita, joiden toteutuminen on tosiasiasa muiden tahojen kuin sivistystoimialan käsissä?

Esa Kohtamäki

Kyseisistä tavoitteista on sivistystoimialan osalta luovuttu.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus ei edellytä asian osalta lisätoimenpiteitä sivistystoimialalta. Koulutuspoliittiset tavoitteet ovat kuitenkin tärkeä osa kaupungin strategista suunnittelua, ja tämä tulee ottaa huomioon yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Vastuu asiasta on kaupunginjohtajalla, strategia- ja hyvinvointijohtajalla sekä toimialajohtajilla.

Perusopetus

Erityisiä poikkeamia asetetuista tavoitteista on kiusaamistapausten määrässä, jossa tavoitetaso oli kunnianhimoisesti asetettu nolnaan tapaukseen, mutta kiusaamistapauksia raportointiin kuitenkin 66 kappaletta. Myös toteutumaton tavoite oppilasmäärästä koulupsykologia kohden on huomattava. Tavoitteena oli 780 oppilasta psykologia kohden, mutta toteumaksi raportoidaan 1427 oppilasta per koulupsykologi.^{1,3}

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota perusopetuksen runsaaseen mittareiden määrään ja kysyy, ovatko asetetut tavoitteet kaikilta osin toiminnan kannalta olennaisia ja tarkoituksenmukaisia?

Esa Kohtamäki

Vuodelle 2024 ja edelleen vuodelle 2025 toimenpiteiden ja mittareiden määrää on vähennetty. Mittareita on täsmennetty ja ne liittyvät aiempaa vahvemmin perusopetuksen ydintehtäviin. Mittareissa on huomioitava myös ajankohtaiset valtakunnalliset perusopetuksen kehittämisen painopisteet. TA-asiakirjan

toimenpiteiden ja mittareiden avulla ohjataan kouluja tekemään omat vuosisuunnitelmansa. Toimenpiteiden määrä on perusteltua tätä taustaa vasten, jotta saadaan ohjausvaikutusta kouluille.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon, mutta edellyttää mittareiden täsmentymistä jatkossakin. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Varhaiskasvatus

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota varhaiskasvatuksen selkeään toimenpiteiden mittarointiin sekä asetettujen tavoitteiden hallittavaan määrään.

Esa Kohtamäki

Varhaiskasvatus jatkaa edelleen hallittavalla tavoitteiden määrällä sekä selkeällä mittaroinnilla.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon ja edellyttää mittareiden kehittämistä jatkossakin. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Elinvoima- ja ympäristötoimiala

Elinvoima- ja ympäristötoimialan osalta tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, ettei lupaprosessien sujuvuudelle asetetuista tavoitteista tilinpäätösraportoinnin mittareiden mukaan saavutettu yhtäkään. Mittarit ilmensivät tavoitetta yritystoiminnan kasvun ja uudistumisen mahdollistamisesta. Lupaprosessien sujuvuuteen on mahdollista vaikuttaa kaupungin omalla toiminnalla ja tehdä toimivista palveluprosesseista yksi kaupungin vetovoimatekijöistä.

Lauri Kilkku

Lupaprosessin toimivuutta on kehitetty ja Porin lupakäsittelyn nopeutta on saatu parannettua vuonna 2023. TOP10-kaupunkien uudisrakentamislupien käsittelyaika raportin mukaan vuonna 2023 Pori oli käsittelyajoiltaan nopein TOP10-kaupungeista. Porissa kaikista uudisrakennusluvista 51 % käsiteltiin 0-7 päivän sisällä, 0-21 päivän sisällä 77 %, 0-42 päivän sisällä 94 % ja mediaani 7 päivää. Vastaavat tulokset kaikkien kaupunkien kesiarvojen perusteella 10 % käsiteltiin 0-7 päivän sisällä, 0-21 päivän sisällä 24 % ja 0-42 päivän sisällä 43 %. Kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika oli vastaavasti 28 päivää ja mediaani 10 päivää. Palautekysely luvan hakijoille otettiin käyttöön kesäkuussa 2024 ja vielä vuoden 2024 aikana teemme keskitetyn laajan palautekyselyn kaikille vuonna 2024 lupapäätöksen saaneille ja niissä hankkeissa osallisena oleville henkilöille. Näemme palautteen saamisen tärkeänä

osana palvelun laadun parantamista ja palveluprosessien kehittämistä. Joulukuussa 2023 rakennusvalvonnan henkilökunnalle järjestettiin LEAN-koulutus ja siellä saatuja ideoita ja toimintatapoja olemme käyttäneet hyväksi prosessien kehittämistyössä. Olemme ottaneet käyttöön puhelinajanvarauspalvelun arkisto- ja tarkastustiimeille parantaaksemme palvelua, tämä on aiemmin ollut käytössä vain lupapalveluissa. Taloudellisena riskinä on taloustilanteen heikkeneminen ja rakentamisen edelleen jatkuva alamäki. Uusi voimaantuleva rakentamislaki 1.1.2025 muuttaa ennennäkemättömällä tavalla rakentamista ja sen lupakäytäntöjä. Rakentamislain muutokset vaikuttavat myös tuleviin lupatuloihin, joita on vielä vaikea ennustaa

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon ja edellyttää, että lupaprosessia kehitetään ja sujuvoitetaan edelleen. Vastuu asiasta on elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.

Tarkastuslautakunta huolestui myös työllisyyden hoitoon asetettujen tavoitteiden toteutumattomuudesta.

Raportoinnin yhteydessä kirjoitettiin matkan varrella muutuneista suunnitelmista sekä esimerkiksi yrityksille myönnettyyn palkkatukeen tehdyistä muutoksista, jotka käytännössä lopettivat yritysten tukihakemukset kokonaan tuen muututtua rekrytointipalkkioksi. Samaan aikaan työllisyyden hoito raportoi kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärien romahtamisesta hyvinvointialueella sekä työtoimintapaikkojen merkittävästä vähenemisestä. Toisaalta nuorisotakuukaan ei toiminut tavoitteiden mukaisesti, vuoden jälkeen valmistumisesta yli kolme kuukautta työttömänä olleita nuoria työnhakijoita oli 35 prosenttia. Tilanne vaikuttaa huolestuttavalta samaan aikaan, kun työllisyyspalvelut kunnille siirtävä TE-palvelut 2024 -uudistus jo kolkuttaa ovella.

Lauri Kilkku

Tavoitteisiin vaikuttavia lainsäädäntömuutoksia tuli odottamattomasti. Palkkatukea on toki myönnetty yrityksille edelleen ja sitä myönnetään hakemusten perusteella. 1.7.2023 alkaen ei enää myönnetty palkkatukea täydentävää, kunnan maksamaa, Porilisiä. Rekrypalkkiomallia benchmarkattiin Lahdesta, mutta se ei ole osoittautunut toimivaksi. Ilmeisesti kriteerit suhteellisen pitkään työttömänä olleen henkilön palkkaamisesta sekä työllistämisyksikön pituus ovat karsineet hakijoita. Tukimuodosta luovutaan v.2024 päättyessä. Kuntouttavan työtoiminnan paikkoihin ei työllisyyspalveluilla ole vaikutusvaltaa ja sikäli tuo on tavoitteena huono. Toisaalta kuntouttava työtoiminta on ainoa toimenpide, joka on tarjolla vaikeasti työllistyville ja johon ohjaamiseen työvoimaviranomaisella on velvoite. Kunnan ja työllisyyspalveluiden rooli on ohjaava ja sen määrä on säilynyt ennallaan. Työllisyyspalvelut on useaan otteeseen ilmoittanut huolensa hyvinvointialueelle siitä, että haasteellisessa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden palvelutarpeisiin ei vastata riittävällä tasolla. Nuorisotakuun toteutus on enemmän työllisyyspalveluiden vastuulla, mutta toki vastuullisia toimijoita muitakin, kuten oppilaitokset ja hyvinvointialue. Valitettavasti

tavoitetta ei ole onnistuttu saavuttamaan mutta nuoret asiakasryhmänä ovat kyllä erityinen painopistealue kuntakokeilussa. Heille on omat vastuutyöntekijät ja palveluiden tarvetta arvioidaan moniammatillisesti. Nuorille tarjotaan aktiivisesti töitä, palveluita tai koulutusmahdollisuuksia. Matalan kynnyksen palvelupisteessä Ohjaamossa on myös tarjolla työllisyyden kuntakokeilun palvelut.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kaupunginhallitus edellyttää, että kaupungin työllistämispolitiikka ja sen tavoitteet valmistellaan erikseen päätettäväksi vuoden 2025 maaliskuun loppuun mennessä.

Tekninen toimiala

Infrastruktuurin kunnossapitoon asetetuista tavoitteista ei tilinpäätösraportoinnin mukaan toteutunut yksikään. Tilatehokkuuden osalta kaikki asetetut tavoitteet lähes saavutettiin. **Tarkastuslautakunta kysyy, ovatko kaikki asetetut tavoitteet ja mittarit osuvia kuvaamaan teknisen toimialan näkökulmasta juuri oikeita asioita?** Porin kaupungilla on useampia vajaakäytöllä olevia rakennuksia, mutta tilatehokkuuden mittarit eivät ota kantaa niihin. Onko kaupungin infran kunnossapidon tilanne todella niin heikko, kuin mitä raportoidut tulokset antavat ymmärtää?

Markku Koppelmäki

Ovatko asiat olleet oikeita ja mitä toimenpiteitä tehdään, jos tavoitteet eivät toteudu?

Tekniselle toimialalle asetetuista tavoitteista jäi osa toteutumatta, kuten tarkastuskertomuksessakin huomautetaan. Yhtään tavoitetta ei kuitenkaan ole jätetty tavoittelematta ja osan tavoitteista toteutuminen jäi vain vähän vajaaksi. Arvioimme kuitenkin tavoitteiden toteutumista siten, että tavoite on joko täysin toteutunut tai muuten se kirjataan toteutumattomaksi. Tavoiteltavat asiat ovat olleet mielestämme infran osalta oikeita ja hyväksytyyn strategian mukaisia. Mittareiden asetannassa ei ole kuitenkaan täysin onnistuttu ja mittareiksi on valikoitunut asioita, joiden toteutumiseen emme omalla toiminnallamme pysty täysin vaikuttamaan. Mittareiksi on valittu myös kappalemääräisiä tavoitteita, joiden tavoitteet on arvioitu väärin. Tästä on otettu opiksi ja vuoden 2025 talousarvioon on ehdotettu tavoitteita, joiden toteutumisen mittarit ovat enemmän riippuvaisia toimialan omasta toiminnasta. Sinänsä tulevat tavoitteet ja teot ovat mm. infran kunnossapidon osalta samankaltaisia kuin aikaisemmin.

Tilatehokkuuden osalta käytettävissä olevat mittarit eivät ole kuvanneet teknisen toimialan näkökulmasta täysin oikeita asioita. Tilatehokkuuteen liittyviä tavoitteita ei ole niin selkeästi strategiassa esitetty. Vuodelle 2025 talousarvioon esitetään selkeästi tavoitteita, jotka koskevat muun muassa tilaomaisuuden realisointia sekä energian kokonaiskäytön vähentämistä. Ne koetaan tarkoituksenmukaisiksi, kun arvioidaan tilatehokkuutta ja tilahallintaa. Tavoitteet on nostettu strategian läpileikkaavista teemoista.

Kuten yllä on todettu, on kaikkien aikaisempien tavoitteiden toteutumiseksi tehty töitä, vaikka ne ovat lopulta jääneet vajaaksi. Toimialan näkökulmasta emme koe

epäonnistuneemme, vaikka kaikkien tavoitteiden osalta ei sadan prosentin toteutumaa saavutettu.

Tavoitteiden toteutumista on seurattu ja seurataan kuukausittain toimialan johtoryhmässä. Teemme tarvittavia toimenpiteitä, jos tavoitteelle asetetun mittarin toteutuminen näyttää epävarmalta. Jatkossa mittarit tulee asettaa sellaiseksi, että pystymme vaikuttamaan niiden saavuttamiseen paremmin omalla työllämme.

Onko kaupungin infran kunnossapidon tilanne todella niin heikko, kun raportoidut tulokset antavat ymmärtää?

Liikennealueiden kunnossapitoa koskevassa kyselyssä, johon osallistuu 21 kuntaa, Pori on ollut viime vuosina viimeisellä sijalla. Pori on osallistunut kyselyyn vuodesta 2002 ja Porin tulokset ovat heikentyneet vuosien aikana. Pori tulos on ollut keskiarvon yläpuolella vuoteen 2008 asti, vuosina 2009-2014 hieman keskiarvon alapuolella ja vuodesta 2016 eteenpäin tulos on ollut noin 0,5 pistettä (arviointi 1-5) kaikkien tutkimukseen osallistuneiden kuntien keskiarvon alapuolella.

Vuonna 2019 Pori teetti katuverkon korjausvelkalaskelman, jonka tulos oli noin 29 M€. Korjausvelan kasvun pysäyttäminen edellyttäisi, että katuja ja kevyenliikenteen väyliä peruskorjattaisiin vuosittain yhteensä noin 20 km:n matkalta ja vuosibudjetin tulisi olla noin 9 M€, josta noin 1,1 M€ tulisi kohdistua jalankulku- ja pyöräteiden perusparantamiseen. Kaupungin investointiraami ei mahdollista korjausvelan kasvun pysäyttämistä. Katuverkon kunnolla ja edelleen peruskorjauksilla on merkittävä vaikutus kunnossapitotarpeeseen.

Vuonna 2024 Pori uudelleen päällysti katuja noin 1,5 miljoonalla eurolla. Käytettävissä oleva määräraha on ollut aikaisemmin merkittävästi pienempi vuodessa. Määrärahaa esitetään tuleville vuosille nostettavan 2 miljoonaan euroon. Uudelleenpäällystystarve kertoo katujen kunnosta ja edelleen kunnossapitotarpeen noususta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että käytettävissä olevien mittareiden tulokset ovat Porin osalta heikot ja näyttäisivät edelleen heikentyvän ja kaupungin taloudellisen tilanteen takia ei ole näköpiirissä helpotusta tilanteeseen.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kaupunginhallitus edellyttää teknistä toimialaa määrärahojen kohdentamisessa tarkkaan priorisointiin ottaen huomioon käytössä olevien raporttien tulokset. Toimitilojen osalta tavoitteen asetetaan tulee myös kiinnittää jatkossa erityishuomio, jotta se osaltaan ohjaa kaupungin talouden kannalta parempiin lopputuloksiin. Vastuu näistä asioista on teknisen toimialan toimialajohtajalla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota asetettujen tavoitteiden ja niiden toteutumien raportoinnin yhdenmukaiseen linjaan verrattuna Pori 2030 -strategiaan. Yhtenäinen ulkoasu ja tavoiteasetanta strategian painopistealueiden mukaisesti edistävät kaupunkistrategian ohjausvaikutuksen toteutumista.

Tavoitteiden ja mittareiden määrään tulisi kuitenkin toimialoilla kiinnittää huomiota. Tavoitteiden tulee olla toiminnan kannalta olennaisia ja tarkoituksenmukaisia, määrällä ei pidä pyrkiä korvaamaan laatua.

Tomi Lähteenmäki

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota asetettujen tavoitteiden ja niiden toteutumien raportoinnin yhdenmukaiseen linjaan. Strategian tavoitteiden ja tekojen purkaminen toimialojen toimenpiteiksi ja mittareiksi tehtiin nimenomaan varmistamaan yhtenäinen esitystapa ja strategian ohjausvaikutuksen parantaminen. Yhtenä periaatteena on valmistelussa ollut toimenpiteiden ja mittareiden laatu. Määrää ei ole tietoisesti rajattu, mutta laatua on korostettu määrän sijaan.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kaupunginhallitus edellyttää, että tavoitteenasetantaan kiinnitetään edelleen erityishuomio, jotta tavoitteet ovat olennaisia ja tarkoituksenmukaisia. Vastuu asiasta on strategia- ja hyvinvointijohtajalla.

Tarkastuslautakunta jää pohtimaan, mitä korjaavia toimia toimialoilla tehdään, jos asetettujen mittareiden tavoitteet eivät toteudu? Miten käytännön toimintaa ohjataan uudelleen, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa?

Tomi Lähteenmäki, toimialajohtajat

Jos asetettu tavoite ei toteudu, asiaan reagoidaan aina toimialalla. Riippuen toimenpiteestä toimintaan tehdään muutoksia, jotta asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Jos toimenpiteen tai mittarin asettaminen koetaan vääräksi myöhemmin raportointivaiheessa, niitä muutetaan talousarvion valmistelun yhteydessä.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kaupunginhallitus edellyttää, että niiden mittareiden osalta, joissa tavoitteet eivät toteudu, tehdään järjestelmällisesti korjaavia toimenpiteitä, joiden vaikuttavuutta myös seurataan. Vastuu asiasta on strategia- ja hyvinvointijohtajalla.

TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN KEHITYS

Alkuperäinen 13,7 miljoonaa euroa positiivinen tulostavoite toteutui 0,8 miljoonaa euroa parempana eli 14,5 miljoonan euron suuruisena erityisesti suurten valtionosuuserien vuoksi. Kuluvana vuonna valtionosuudet ovat jo pienempiä. **Tarkastuslautakunta kehottaakin keskittymään edelleen talouden tasapainotustoimenpiteiden vaikuttavuuden kautta kaupungin palvelurakenteen ja toimintojen optimointiin.**

Tuomas Hatanpää

Kaupungin toimintamenot suhteessa tulopohjaan ovat liian suuret. Tilanne on huonontunut vielä entisestään viime vuosien aikana johtuen monestakin eri syystä. Palvelurakennetta ja toimintoja on optimoitu ja tullaan optimoimaan jatkossakin. Taloushallinnossa controller-toiminto perustuu juuri tähän toiminta-ajatukseen. Olennaista olisi jatkossa etukäteen mahdollisimman hyvin tarkastella ja arvioida, minkälaisia toiminnallisia vaikutuksia tehostamistoimenpiteillä on? Niitä tehostamistoimenpiteitä tulisi voimakkaasti edistää, joilla on hyvin vähän negatiivisia vaikutuksia. Taloushallinto tulee jatkossa kiinnittämään tähän näkökulmaan erityishuomion kaupungin talouden suunnittelussa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kaupunginhallitus edellyttää, että palvelurakenteen ja toimintojen optimointi on keskeinen teema valmisteltaessa toimenpiteitä kaupungin talouden tasapainottamiseksi.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä muuttuneet kuntaveroprosentit lisäsivät kuntien välisiä suhteellisia eroja. Porin kaupungin veroprosentti on kuluvana vuonna 8,4 ja esimerkiksi Eurajoen vastaava luku on 5,4. Näin ollen porilainen maksaa pakollisista kuntapalveluista noin puolet enemmän verrattuna Eurajoella asuvaan. **Tarkastuslautakunta näkeekin veroprosentissa tulevaisuudessa entistä merkittävemmän kunnan vetovoimaisuuteen vaikuttavan tekijän, joka tulee huomioida osana päätöksentekoa.**

Tuomas Hatanpää

Kunnallisveron merkitys kuntataloudessa on korostunut entisestään hyvinvointialueuudistuksen myötä. Samalla ikävä kyllä on myös korostuneet kuntien väliset erot kuntalaisen verorasituksen osalta. Kunnallisveroprosentin nosto on vääjäämättä edessä, mikäli kaupungin talouden kehitys jatkuu samanlaisena kuin viime vuodet. Se ei tule ainakaan lisäämään kaupungin vetovoimaa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Samalla kaupunginhallitus toteaa, että veroprosentin nosto ei missään nimessä ole ensisijainen, mutta tarvittaessa välttämätön keino kaupungin talouden tasapainottamisessa.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota Porin kaupungin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvuun yhdistettynä nousseisiin korkokustannuksiin. Lisäksi hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen ajan kutistunut kuntatalouden volyyymi pakottaa miettimään investointeja sekä palvelurakennetta entistä tarkemmin samalla kun elinvoimaisuuden kehittämiseksi on ilmeinen tarve.

Tuomas Hatanpää

Kaupungin velkaantumisen kasvu yhdistettynä korkokulujen nousuun on kaupungin tulevaisuuden kannalta todella huono asia. Tilanne on pidemmällä aikajänteellä tarkasteltuna täysin kestävä. Investointisuunnitelmia on jo jouduttu pienentämään merkittävästi aiempiin suunnitelmiin verrattuna. Strategisella suunnittelulla on entistä suurempi merkitys valittaessa, mihin kaupungin investointimäärärahat jatkossa käytetään. Käyttötalouden osalta tulisi erityisesti hyödyntää isot muutokset kuten esimerkiksi vuoden 2025 alusta voimaan astuva TE-uudistus. Tämän tyyppiset isot valtakunnalliset uudistukset tulisi kääntää myös taloudelliseksi hyödyksi.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Velkaantumisen hidastaminen tulee olla keskeinen tavoite taloussuunnittelussa. Vastuu valmistelusta on kaupunginjohtajalla sekä talous- ja hallintojohtajalla.

Suurten kaupunkien vertailu

Erityisesti kaupunkien välistä nettovarallisuusasemaa tarkasteltaessa Pori sijoittuu suurten kaupunkien pohjalle. Tarkastuslautakunta on vuosien ajan korostanut toiminnallisten ja taloudellisten tehostustoimien kiireellisyyttä ja uudistaa tälläkin kertaa huomionsa. Kohonnut korkotaso, inflaatiokehitys ja hyvinvointialueuudistuksen jälkeinen uusi kaupunkirakenne ovat nostaneet tervehdyttämistoimien vaatimuksia entisestään.

Tuomas Hatanpää

Nettovarallisuusvertailu ei ole relevantti tapa vertailla kuntien taloudellista asemaa. Nettovarallisuusvertailu suosii kuntia, jotka ovat realisoineet omaisuuttaan. Kunnat, joiden taseessa on aliarvostettuja omaisuuksia, häviävät tämän tyyppisessä vertailussa ja se on omiaan aiheuttamaan myös väärennlaisia johtopäätöksiä. Tämä ei poista sitä tosiasiaa, että taloudellisia tehostamistoimenpiteitä pitäisi kiireesti tehdä. Niiden tekeminen edellyttää kuitenkin selkeää poliittista tahtotilaa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Talouden tasapainottaminen on keskeisin tavoite taloussuunnittelussa. Vastuu valmistelusta on kaupunginjohtajalla sekä talous- ja hallintojohtajalla.

Vuoden 2022 talousarvion ja tilinpäätöksen vertailu

Kaupungin tulostavoite toteutui hieman alkuperäistä budjettia vahvempana. Vaikka toimintamenot ylittyivät, niin samalla toimintatuloja kertyi sitäkin enemmän yli arvioidun. Tarkastuslautakunta näkee kuitenkin nykyisen organisaattiorakenteen taloussuunnittelun kannalta entistä ennakoitavampana.

Tuomas Hatanpää

Kaupungin nykyinen organisaattiorakenne ja kunnan vastuulle nykyään kuuluvat lakisääteiset palvelut mahdollistavat käytännössä hyvinkin tarkan ja pitkäjänteisen taloussuunnittelun. On tärkeää, että kaupunki pyrkii jatkuvasti tarkempaan taloussuunnitteluun. Se luo pohjan tulokselliselle toiminnalle. Ainoastaan pitävällä talousarviolla voi ohjata kunnan taloutta.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon.

KAUPUNKIKONSERNI

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tytäryhteisöjen määrää suurena tehokkaan ja linjakkaan konserniohjauksen kannalta. Tarkastuslautakunta kannustaa konsernirakenteen suunnitelmalliseen omistaja-arvoa kasvattavaan tiivistämiseen.

Lauri Kilkkü

Muutokset konsernirakenteeseen ovat hitaita toteuttaa. Omistajaohjauksessa toimitaan erittäin pienillä resursseilla, eikä monien suurien järjestelyjen samanaikainen toteuttaminen ole mahdollista. Muutoksia on kuitenkin jatkuvasti tehty. Vuonna 2023 lopetettiin Kiinteistö Oy Lavian Virastotalo, vuonna 2024 tulee loppumaan Yyterin Meriravintola Oy ja todennäköisesti vuonna 2025 Kiinteistö Oy Pormestarinluodon keskus. Lisäksi hyvinvointialueiden perustamiseen liittyen lähitulevaisuudessa on edessä sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittäminen. Konsernirakenteen muutosten toteuttamisessa tulee myös ottaa huomioon mahdolliset veroseuraamukset. Tästä syystä järjestelyjä on toteutettava maltilla ja huolella suunnitellen olemassa olevien henkilö- ja taloudellisten resurssien puitteissa. Linjauksia yhtiöiden tulevaisuuteen liittyen päivitetään seuraavan kerran omistajapoliittisten linjausten päivittämisen yhteydessä.

Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Linjauksia yhtiöiden osalta tehdään omistajapoliittisten linjausten yhteydessä. Vastuu valmistelusta elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.

Konsernijohdolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konsernijohdolle vuodelle 2023 asetetut tavoitteet saavutettiin. Kaupunkikonsernin lainanhoitokate oli 1,2 ja kaupunginvaltuuston vahvistamat päivitetty omistajapoliittiset linjaukset astuivat voimaan 16.10.2023.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajapoliittisiin linjauksiin lisätään seuraavalla päivityskierroksella yhteisökohtaisiin tietoihin maininta siitä, jos konserniyhteisö on Porin kaupungille hankintalaissa määritelty sidosyksikkö. Yhtiön sidosyksikköasema on merkityksellinen tieto omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan arvioinnin näkökulmasta.

Lauri Kilkku

Omistajapoliittiset linjaukset tullaan päivittämään seuraavan valtuustokauden alussa, arviolta vuoden 2025 loppuun mennessä. Yhtiöiden sidosyksikköasemat tullaan käymään läpi yhteistyössä kaupungin hankintapalveluiden kanssa ja lisätään jatkossa omistajapoliittisiin linjauksiin.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Yhtiöiden sidosyksikköasemat lisätään jatkossa omistajapoliittisiin linjauksiin. Vastuu valmistelusta on elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.

Konserniyhtiöiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tarkastuslautakunta kysyy, onko konsernijohdolla riittävän kattava kokonaiskuva koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta?

Lauri Kilkku

Käytössä oleviin valmisteluresursseihin nähden konsernijohdolle tuotettu kokonaiskuva on kattava. Riittävän kattavuuden määrittäminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä. Ainakaan kaupunginhallitus ei ole edellyttänyt kattavamman kokonaiskuvan luomista.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta pyritään jatkuvasti kehittämään toimintaa. Vastuu asiasta on koko konsernijohdolla.

Vuonna 2023 Porin kaupungin eli peruskunnan vuosikate auttoi Porin kaupunkikonsernia saavuttamaan konsernijohdolle asetetun yli yhden olevan lainanhoitokattotavoitteen. Aikaisemmin 2020-luvulla lähinnä konserniyhtiöiden voitolliset tai nollatavoitteen saavuttaneet tulokset ovat nostaneet kaupunkikonsernin laskennallisen lainanhoitokatte tavoitetasoon. **Tarkastuslautakunta esittää huolensa siitä, miten kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate saadaan vuonna 2024 nousemaan tavoitetasolle. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että keinojen tulee olla tuloksellisia eli kuntalaisten palvelutarpeet huomioivia, taloutta tasapainottavia sekä konserniyhtiöiden omistaja-arvoa kasvattavia toimia.**

Lauri Kilkku

Tarkastuslautakunta suosittelee, että strategiset konserniyhtiöt kiinnittävät huomiota omistajalle raportoitavien toteumatietojen informatiivisuuteen. Jos strategiselle vuositavoitteelle on määritelty numeraalinen toteumamittari kuten esimerkiksi sairauspoissaolo- tai pääomantuottoprosentti, niin on hyvä kertoa myös numeraalinen toteumatieto.

Lauri Kilkku

Suisto Kiinteistöt Oy:n lisäksi uusi tytäryhtiö Keräämö Oy oli määritelty vuoden 2023 aikana strategiseksi konserniyhtiöksi. Keräämö Oy:n taloudelliset toteumatiedot olivat osana strategisilta konserniyhtiöiltä koottua omistajalle suunnattua raportointia, mutta Suisto Kiinteistöt Oy:n tiedot eivät. **Tarkastuslautakunta painottaa omistajalle suunnatussa raportoinnissa yhdenmukaisen linjan merkitystä.**

Lauri Kilkku

Tarkastuslautakunta kiittää Porin Satama Oy:tä siitä, että yhtiön tulevaisuuden odotukset oli nostettu omistajalle koottuun raportointiin.

Lauri Kilkku

Tarkastuslautakunta suosittelee, että omistajaohjaus toimintona kokoaa Porin kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta jatkossa vuosittaisen yhtenäisen raportin kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi ja kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Raportointiin on hyvä lisätä myös arvio yhtiöiden tulevasta kehityksestä. Mallina on mahdollista käyttää esimerkiksi Tampereen kaupungin raportointia ²⁴.

Lauri Kilkku

Raportointia on mahdollista kehittää jatkuvasti. Nyt kaupunginhallitukselle on mennyt raportit erikseen strategisista yhtiöistä ja muista konserniyhtiöistä. Raportteja voidaan tulevaisuudessa yhdistää, vaikka sisällöltään strategisten yhtiöiden raportointi on muita yhtiöitä kattavampaa. Tampereen kaupungin tyyliin ei Porissa ole resursseja. Omistajaohjausta pyritään tekemään tehokkaasti, jolloin myös raportit ovat tiiviitä. Kaupunkikonserniin kuuluu hyvin erityyppisiä yhtiöitä, jolloin vaikka pyrkimyksenä olisi mahdollisimman yhdenmukainen raportointi, on haastavaa laittaa samaan muotoon kaikkia yhtiöitä.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Konserniyhtiöiden raportointia tulee kehittää jatkuvasti. Vastuu asiasta on elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.

HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

Yhtenä henkilöstöjohtamisen keskeisenä tavoitteena on, että oikea määrä henkilöstöä on tekemässä oikeita asioita, jotta organisaation tavoitteet voidaan saavuttaa. Henkilöstövoimavarojen arviointi on näin ollen välttämätöntä toiminnan ja palvelun suunnittelussa sekä ennakkoinnissa. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko organisaation osaamis- ja resurssitarpeet kartoitettu koko organisaation laajuisesti etenkin hyvinvointialueuudistuksen aiheuttaman roolin muutoksen ja tulevan TE-palvelut 2024 -uudistuksen mukanaan tuomien muutosten näkökulmasta? Tarkastuslautakunta näkee tärkeäksi huomioida kaupungin muuttunut rooli ja tulevat muutokset uudenlaisten osaamis- ja resurssitarpeiden näkökulmasta.**

Timo Jauhiainen

Porin kaupungin organisaatiossa ei ole toteutettu laajoja osaamiskartoituksia keskitetysti. Osaamisen nykytilan ja osaamistarpeiden kartoitusta tehdään vuosittain toteutettavissa kehityskeskusteluissa. Kehityskeskusteluiden yhteiset lomakkeet ja keskusteluiden raportointi tapahtuu Personec OSS-järjestelmässä. Ko. Järjestelmä on HRD-järjestelmä, jonka käyttöä laajennetaan Porin osaamisen johtamisessa ja hallinnoinnissa vuoden 2024 lopussa. Tällä hetkellä käytössä olevan keskustelumuodulin lisäksi käyttöön otetaan koulutukset-moduuli, joka kytkee havaitut osaamistarpeet koulutustarjontaan. Samalla järjestelmän laajempi käyttöönotto parantaa hankitun osaamisen seuranta, dokumentointia ja raportointia sekä mahdollistaa esimerkiksi määrääjain uusittavien koulutusten oikea-aikaista päivittämistä. Järjestelmän kautta HR-yksikkö, toimialojen johto ja esihenkilöt saavat ajantasaista tietoa osaamisen kehittämistä. Samoin koulutusrekisteri antaa työntekijöille tiedot hänen osaamisen kehittämisen toimenpiteistään.

Esihenkilöt on ohjeistettu kokomaan työyhteisöiden kehityskeskusteluista nousseet tulevaisuuden osaamistarpeet ja viemään nämä eteenpäin huomioitaviksi yksikön- ja toimialan koulutussuunnitelmassa. Koko organisaation osaamistarpeet kerätään koordinoitusti vuosittain ja niihin perustuen laaditaan henkilöstön sisäinen koulutusohjelma, verkkokoulutuspalvelun koulutussuositukset sekä räätälöidyt koulutukset. HR-yksikkö vastaa mm. yleisistä koko organisaatiolle tarjottavista koulutuksista, esihenkilökoulutuksista, IT-koulutuksista sekä erilaisista ensiapu- ja turvallisuuskoulutuksista. Toimialat vastaavat itse omien substanssikoulutusten hankinnasta koulutussuunnitelmaan pohjautuen.

Toimialojen henkilöstösuunnitelmissa on myös oma osio osaamisen kehittämiseksi sekä henkilö- ja osaamisriskeille. Tässä osiossa toimialan tulee kirjata (yksiköittäin) osaamis- ja henkilöriskit osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Osaamisen kehittämistä tulee tarkastella työntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitämisen ja kehittämisen näkökulmista ja huomioida työn ja työtehtävien asettamat vaatimukset ja ennakoitavissa olevat muutokset ja niiden aiheuttamat osaamistarpeet. Osiossa on tarkoitus kuvata ydin- ja kriittinen osaaminen, uuden osaamisen tarve, eläkkeelle siirtymisen vaikutus osaamiseen sekä toisaalta osaaminen, josta voidaan luopua. Näin

ollen myös henkilöstösuunnitelmasta saadaan laadullista tietoa osaamis- ja resurssitarpeista.

TE-palveluiden henkilöstön siirtymisen Porin kaupungin palvelukseen on osaamisen kehittämisen näkökulmasta valmistauduttu perehdytysuunnitelman laatimisella. Perehdytys aloitetaan syyskuussa 2024 esihenkilöiden perehdytyskoulutuksilla, jotka jatkuvat joulukuulle asti. Myös henkilöstön perehdytys aloitetaan jo loppusyksystä ja heille järjestetään tietoiskuja eri teemoista, jotta voidaan osaltaan varmistaa töiden sujuva jatkuminen työnantajan vaihtuessa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Asioita valmistellaan ja kehitetään lausunnon mukaisesti. Vastuu näistä on henkilöstöjohtajalla.

Henkilöstöasioiden raportoinnissa on siirrytty enemmän kohti jatkuvaa tilannekuvaraportointia ja esihenkilöiden tukemista on lisätty käynnistämällä laajennetun johtoryhmän toiminta, johtoryhmien yhteiset tapaamiset sekä esihenkilöfoorumi. Lisäksi vuoden 2024 talousarvion valmistelussa on kiinnitetty erityishuomiota henkilöstösuunnittelun ja talousarviovalmistelun synkronointiin. **Tarkastuslautakunta kokee tilannekuvaraportoinnin ja esihenkilöiden tukemisen lisäämisen sekä talous- ja henkilöstösuunnittelun kytkemisen yhteen positiivisiksi uudistuksiksi. Vaikka kysoisten toimenpiteiden osalta on otettu kehitysaskelia kohti parempaa tiedonkulkua ja yhteistä johtamisnäkemystä, näkee tarkastuslautakunta kuitenkin edelleen tarpeen sisäisen viestinnän ja tiedonkulun vahvistamiselle läpi koko organisaation.**

Timo Jauhiainen

Sisäisen tiedonkulun ja viestinnän kehittämiseksi järjestetään varsinaisten johtoryhmien kokousten lisäksi kaksi kertaa vuodessa kaikkien johtoryhmien yhteinen tapaaminen puolen päivän mittaisina tapaamisina. Kaupungin johtoryhmä kokoontuu laajennetulla kokoonpanolla kerran kuukaudessa, jossa käydään läpi eri toimintojen tilannekuvaraportointi. Lisäksi järjestetään kuusi kertaa vuodessa kahden tunnin mittainen kaikkia esihenkilöitä koskeva tapaaminen, joissa informoidaan ajankohtaisista esihenkilöitä ja heidän tehtäviään koskevista asioista tietoiskutyypisesti. Esihenkilötapaamiset järjestetään osin etänä ja osin lähitapaamisina.

HR-yksikkö viestii aktiivisesti henkilöstöä koskevista asioista intrassa ja tiedotteita lähetetään lisäksi sähköpostitse kutakin asiaa koskevin jakelulistoin. HR-yksikkö julkaisee säännöllisesti HR-uutiskirjeen koko henkilöstölle jaeltuna. Henkilöstöasioista raportoidaan kuukausittain ja kolmannesvuosittain kaupunginhallitukselle. Kolmannesvuosiraportti laaditaan henkilöstöohjelman sisällön mukaisesti. Sisäistä viestintää kehitetään yhdessä viestintäyksikön kanssa, johon on viestinnän uudelleen organisoinnin myötä aiempaa parempi mahdollisuus.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Sisäistä viestintää tulee kehittää jatkuvasti. Vastuu asiasta on henkilöstöjohtajalla ja viestintäjohtajalla.

HR-yksiköllä on käytössään merkittävä määrä eri tarkoituksiin hankittuja tietojärjestelmiä, mutta raportointijärjestelmissä koetaan kuitenkin olevan kehitettävää. Tiedon hakeminen ja kokoaminen manuaalisesti vievät aikaa ja resurssia tiedon analysoinnilta, tulkinnalta ja hyödyntämiseltä. Tilanteen kehitystä tulisi voida seurata helposti ja ajantasaisesti. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tiedolla johtamisen tärkeyteen ja toteaa, että saatavilla olevan datan hyödyntämistä tulisi edistää.**

Timo Jauhiainen

Tiedolla johtamisen tärkeys on tunnistettu ja kehittämistyötä tehdään jatkuvana prosessina. Onnistuneen tiedolla johtamisen edellytys on toimiva järjestelmäkokonaisuus, jota HR-yksikön ja tietohallintoyksikön kanssa yhteistyössä jatkuvasti kehitetään. Parhaillaan hankinnassa ja kehityksessä on henkilöstön osaamisen hallinnan ja henkilöstösuunnittelun sähköisiä työkaluja.

Kokonaisuutena raportointijärjestelmien taso on hyvä. Pääsääntöisesti raportointia tehdään sillä järjestelmällä, missä tieto syntyy. Tulevaisuudessa on mahdollista kehittää raportointia siten, että viedään lähdejärjestelmästä dataa tietovarastoon, josta erillisellä raportointijärjestelmällä kykenemme nykyistä tehokkaampaan raportointiin ja tietojen yhdistämiseen. Aiheesta on käyty tietohallintoyksikön kanssa keskusteluja viime vuosina ja tietohallinnon on tarkoitus tuottaa työkaluja HR-raportointia varten. Nyt käytössä oleva Sarastia365BI järjestelmä täyttää osaltaan tarvitsemamme tietovaraston ylläpidon ja kehittämisen. Juuri valmistuneet johdon ja esihenkilöiden HR-raportointityöpöydät ovat esimerkki jatkuvasta tiedolla johtamisen kehitystyöstä. Säännölliset kuukausi-, kolmannesvuosi- ja johdon tilannekuvaraportit ovat mahdollisia tuottaa suhteellisen kevyenä prosessina.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Tiedolla johtamisen kehitystyötä tulee jatkaa määrätietoisesti. Vastuu asiasta on kaupungin johtoryhmällä.

Henkilöstöohjelman painopisteet ja tavoitteet ovat olleet samankaltaisessa mallissa kaksi valtuustokautta, ja tarkoituksena on pitää ne samankaltaisena myös jatkossa.

Tarkastuslautakunta kokee HR-tavoitteiden jatkuvuuden tärkeänä tavoitteiden toteutumisen ja kehityksen seurannan kannalta.

Timo Jauhiainen

HR-yksikkö yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen HR-tavoitteiden jatkuvuudesta ja kehittämistoimien pitkäjänteisyydestä. Edellä mainittu huomioidaan henkilöstöohjelmaa päivitettäessä.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon.

Tavoitteenasetannassa, mittareiden laadinnassa sekä tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa sen sijaan voidaan havaita olevan vielä kehitettävää. **Tarkastuslautakunta suosittelee asettamaan tavoitteille niiden mittareihin nähden tarkoituksenmukaiset tavoitetasot. Lisäksi tarkastuslautakunta painottaa tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin kehittämistä seuranta paremmiksi ja lukijaystävällisemmäksi.**

Timo Jauhiainen

Henkilöstöohjelma päivitetään vuoden 2025 aikana kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä tai pian sen jälkeen. Tarkastuslautakunnan suositukset tavoitetasojen määrittelyn osalta huomioidaan valmistelussa. Nykyisen henkilöstöohjelmakauden aikana on kehitetty HR:n eri toimintojen seuranta muun muassa kehityskeskusteluiden, rekrytointien, poissaolotietojen ja varhaisen tuen osalta. Henkilöstöohjelmaan on mahdollista määritellä keskeisiä tavoitetasoja ja niitä koskevia mittareita, joita voimme järjestelmiä hyödyntäen seurata ja hyödyntää johtamisen kehittämisessä. Järjestelmistä saatava tieto on kuitenkin niin luotettavaa kuin sinne syötetty tieto eli HR-järjestelmien aktiivinen ja ohjeiden mukainen käyttö esihenkilö- ja johtamistehtävissä on edellytys tiedolla johtamisen kehittämisessä ja sen hyödyntämisessä.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Esille nostetut asiat huomioidaan seuraavassa henkilöstöohjelmassa. Vastuu valmistelusta on henkilöstöjohtajalla.

KESTÄVYYS

Porin kaupunki on toteuttanut kestävyystavoitteiden raportoinnin ensimmäistä kertaa vuonna 2023. Jatkossa kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain. **Tarkastuslautakunta toteaa kestäväan kehitykseen liittyvän raportoinnin ottamisen osaksi vuosittaista raportointia olevan tärkeä kehitysaskele.**

Vuodelle 2023 ei ollut asetettu selkeitä kestävyteen liittyviä tavoitteita. Näin ollen vuoden 2023 kestävyystavoitteiden toteutumista ei ole voitu arvioida. Jatkossa tavoitteenasetanta tapahtuu lähes 90 toimenpidettä sisältävän resurssiviihaan kiertotalouden tiekartan kautta. **Tarkastuslautakunta suosittelee vuositaso tavoitteiden ja mittareiden asettamista, jotta pidemmän aikavälin kestävyystavoitteiden toteutumisen edistymistä voidaan seurata ja niistä raportoida vuositasolla. Tiekartan laajuuden vuoksi kokonaisuuden hallinta ja keskittyminen vuositasolla olennaisimpiin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin nähdään tärkeäksi.**

Vaikka resurssiviiha kiertotalouden tiekartta mahdollistaa aiempaa paremmin kokonaiskuvan muodostamisen koko kaupungin kattavasta kestävyystyöstä, on kestävyteen liittyvän kokonaisuuden selkeyttämisessä vielä kehitettävää. Raportointia tulisi kehittää yhtenäisemmäksi ja selkeämmäksi paketiiksi. **Tarkastuslautakunta näkee tarpeen eri seuranta- ja raportointityökalujen yhteensovittamiselle sekä käyttäjälähtöisyyden huomioimiselle.**

Pori 2030 -strategian mukaan tulevaisuuden Porin halutaan rakentuvan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväälle pohjalle. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kestävyden kolmen ulottuvuuden tasapuoliseen huomioimiseen Resurssiviihaan kiertotalouden tiekartan painottuessa kestävyden ekologiseen ulottuvuuteen.**

Kestävyystoimia toteutettaessa on tärkeää tarkastella eri toimien kokonais- ja ristikkäisvaikutuksia. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko kestävyystoimien kokonais- ja ristikkäisvaikutuksia arvioitu?**

Lauri Kilkku, Tomi Lähteenmäki

On myönteistä, että tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan huomionut kestävyysteeman merkittävän laajasti. Porin kaupungin kestävyystyön keskiössä on syksyllä 2023 hyväksytty resurssiviisas kiertotalouden tiekartta, jonka sisältämän 89 toimenpiteen toteuttaminen ja kytkeminen talousprosesseihin on osin vasta alkamassa. Tiekartta on jo kuitenkin nyt antanut kaupungin hieman hajallaan olleelle kestävyystyölle pitkäjänteisen raamin, jonka pohjalta on hyvä jatkaa. Samalla se täydentää päästöjen vähentämiseen keskittyvän Hiilineutraalit kunnat –verkoston työtä (HINKU), johon Pori on sitoutunut. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden etenemis- ja valmiusastetta seurataan vuosittain. Toimenpiteet toteutuvat eri vastuutahojen määrittelemien aikataulujen mukaisesti tähdäten siihen, että kaikki toimenpiteet olisivat valmiina tai muuttuneet toimintatavoiksi vuoteen 2030 mennessä. Vuoden 2025 talousarviokirjaan on myös ehdolla koko kaupunkia koskeva strateginen mitattava tavoite liittyen tiekartan toimenpiteiden toteutumisasteeseen. Toimenpiteiden toteuttamissuunnitelmat kerätään nyt ja jatkossa talousarviokirjaan. Kestävyystavoitteiden toteutumisesta tullaan myös raportoimaan kaupunginvaltuustolle vuosittain tiekartan toteutumisasteen avulla, ensimmäisen kerran vuonna 2025 tilinpäätöksen yhteydessä. Tarvittava tieto kerätään kaupunkiorganisaation eri osista elinvoima- ja ympäristötoimialan toimesta. Oma merkityksensä on myös MayorsIndicators-työkalulla, jonka avulla voidaan vertailla tilannetta muihin kaupunkeihin ja saada laajojen tilastoaineistojen kautta tietoa kaupungin kestävyystyön tilanteesta. Tällä hetkellä vertailukaupunkeina ovat Kouvola, Turku, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Vaasa ja Lappeenranta. MayorsIndicators-työkalua on syytä hyödyntää jatkossakin kaupungin kestävyystyössä resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan rinnalla. Tämä edesauttaa teemakohtaisen ympäristökestävyyden arviointia ja olennaisten vuosikohtaisten indikaattorien valintaa. Porin kaupunkistrategia perustuu YK:n kestävä kehityksen globaaliin toimintaohjelmaan (Agenda2030), joka sisältää 17 toimenpidettä. Nämä edustavat kestävä kehityksen eri ulottuvuuksia, joita ovat ekologinen, kulttuurinen, sosiaalinen ja taloudellinen. Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan kaikki toimenpiteet on kytketty edellä mainittuihin tavoitteisiin. Arviointikertomuksen mukaan resurssiviisaan kiertotalouden tiekartta painottuu ekologiseen ulottuvuuteen ja on kiinnitettävä enemmän huomiota taloudellisiin ja sosiaalisiin ulottuvuuksiin. Agenda2030 -ohjelman puhtaasti ekologisen ulottuvuuden toimenpiteitä ovat 14 Vedenalainen elämä ja 15 Maanpäällinen elämä. Tiekartan 89 toimenpiteestä näihin kytkeytyy 15 eli 17 %, mitä ei voida sinänsä pitää kohtuuttoman suurena osuutena. Sosiaalinen ulottuvuus on tiekartassa vähemmän edustettuna, koska sitä käsitellään jo nykyisellään kaupungin hyvinvointiraportin yhteydessä. Kestävyystyön raportoinnissa onkin arviointikertomuksessa esitetyllä tavalla vielä työtä tehtävänä asioiden selkeyttämiseksi. Raportointia on syytä kehittää suuntaan, jossa esimerkiksi nykyinen hyvinvointi-, talous- ja HINKU-raportointi saadaan kytkettyä yhdeksi vastuullisuusraportiksi. Tämä on suhteellisen iso työ, looginen ajankohta uudistukselle on silloin, kun tiekartan toimenpiteitä tullaan päivittämään seuraavan kerran uuden kaupunkistrategian valmistuttua, mikä tapahtunee vuonna 2026.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Valmistelua tulee jatkaa sen mukaisesti. Vastuu asiasta on strategia- ja hyvinvointijohtajalla sekä elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN PORIN KAUPUNGISSA

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että porilaisten hyvinvointi oli huomioitu omana erillisenä, toimialarajat ylittävänä tavoitekokonaisuutena kaupungin talousarviossa. Tavoitteiden toteumat olivat myös löydettävissä Porin kaupungin tilinpäätöksestä. **Kokonaisuuden mittarien osalta tarkastuslautakunta kuitenkin haluaa edelleen terävöittää mittarien valinnan tärkeyttä jatkossa.**

Porin kaupunki sai vuoden 2023 osalta Suomen liikkuvien kunta -palkinnon, joka omalta osaltaan todentaa kaupungin pitkäjänteistä työskentelyä kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. **Tarkastuslautakunta toteaa, että tästä on hyvä jatkaa.** Palkinnosta voidaan hakea lisäpönttä Porin kaupungin HYTE-työn kehittämiseen. **Tarkastuslautakunta toteaa, ettei esimerkiksi monipuolisten liikkumispaikkojen osuutta kehittämistyön jatkon kannalta voi väheksyä.**

Tarkastuslautakunta haluaa korostaa sisäisen viestinnän ja tiedonkulun merkitystä HYTE-tavoitteiden jalkautamisessa. Jokaisen toimijan tulisi olla tietoinen omasta vastuusuudestaan HYTE-kertoimeen vaikuttavien tavoitteiden toteutumisessa.

Tommi Lähteenmäki

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota erilliseen Porilaisten hyvinvointi -osioon, joka on omana erillisenä, toimialarajat ylittävänä tieto- ja tavoitekokonaisuutena kaupungin talousarviossa. Tämän uudistuksen tarkoituksena on korostaa kunnan keskeisiä lakisääteisiä tehtäviä sekä nostaa esille investointilukuja ja muita euromääräisiä summia, jotka liittyvät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Sama tarkoitus on Porin elinvoima - osiolla. Tätä käytäntöä jatketaan talousarvioissa ja tavoitteisiin kiinnitetään aina erityinen huomio. Hyvinvointitavoitteet on pääsääntöisesti kuitenkin määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymässä hyvinvointisuunnitelmassa ja niitä seurataan vuosittain valtuustolle tehtävässä raportoinnissa. Tarkoituksena on välttää päällekkäistä raportointia.

Erilaiset palkinnot, huomionosoitukset ja tunnustukset valtakunnallisesta edelläkävijyydestä koskien HYTE-työtä kohottavat porilaisten tekijöiden itsetuntoa ja ylpeyden tunnetta omasta työstään. Sillä on aina myönteisiä vaikutuksia kaupungin organisaatiolle ja koko toimijaverkostolle.

HYTE-kertoimen osalta kaupungin hyvinvointiryhmä on ottanut tehtäväkseen asian koordinoinnin ja vastuuttamisen. Asian osalta pidetään suunnitellusti teemakokouksia, joissa tekeminen ja vastuut käydään läpi mittari mittarilta.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Esiin nostettujen asioiden edistämistä tulee jatkaa. Vastuu asiasta on strategia- ja hyvinvointijohtajalla.

MUUT HAVAINNOT

Porin lukio

Porin lukio saavutti pääosin sille asetetut toiminnalliset tavoitteet. Ainostaan painopisteen Kasvava Pori alle sijoitettava tavoite laatukriteereistä monikielisten opiskelijoiden opinto-ohjauksen toimintamalliksi on vielä työn alla. **Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota asetettujen mittareiden osuvuuteen. Tarkastuslautakunta kysyy, onko kuraattorien ja psykologien määrä koulussa oikea mittari, kun tavoitteena on käydä jatkuvaa vuoropuhelua hyvinvointialueen työntekijöiden kanssa?**

Esa Kohtamäki

Kuraattorien, psykologien ja terveydenhoitajien kanssa käydään lukiossa hyvää vuoropuhelua säännöllisesti. Opiskelijahuollon edustus on luonnollisesti mukana monialaisessa oppilaitoskohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä (opiskelijahuoltolaki 14 §). Niin ikään yhteistyötä tehdään yksilökohtaisessa työssä salassapito- ja tiedonsaantisäädökset huomioiden. Erityisesti sote-uudistuksen yhteydessä on pidetty tärkeänä, että opiskeluhuollon riittävästä mitoituksesta huolehditaan. Opiskelijahuoltohenkilöstön määrä on täsmällinen mittari, ja henkilöstön tavoitettavuus lukiolla on välttämätön edellytys, jotta toiminta olisi tuloksellista. Sivistystoimialalla on pidetty tärkeänä, että merkittävässä uudistustilanteessa meidän ohjaavissa asiakirjoissamme näkyy opiskeluhuoltopalveluiden suuri merkitys koulutuksen järjestämisessä. Sote-uudistuksen vakiinnuttua on mahdollista asettaa vuoropuhelua mittaavia määrällisiä mittareita esimerkiksi oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän ja yksilökohtaisten monialaisten ryhmien kokouksista.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Mittaristoa tulee harkita uudelleen sote-uudistuksen vakiinnuttua. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Porin lukiolle asetetut taloudelliset tavoitteet sen sijaan jäivät toteutumatta. Oppilaskohtainen kustannus kasvoi 11,9 prosenttia, kun tavoitteena oli enintään 4,5 prosentin kasvu. Myös kustannukset kokonaisuutena kasvoivat 12,3 prosenttia, kun tavoitteena oli enintään hintaindeksin suuruinen kasvu, joka olisi tarkoittanut 4,3 prosentin kasvua kokonaiskustannuksiin.

Esa Kohtamäki

Lukiokoulutuksen opetuksen yksikkökustannus nousi enemmän kuin asetettu tavoite. Yksikkökustannus nousi vuodesta 2021 11,9 %. Palkankorotusvaraukset olivat 4,5 %.

Kokonaiskustannukset nousivat 11,5 % vuodesta 2021. Tähän vaikuttivat yleinen kustannustason nousu sekä oppivelvollisuusiän laajentaminen, joka lisäsi merkittävästi lukiokoulutuksen oppimateriaalien kustannuksia vuosina 2021 ja 2022. Lisäksi laajentunut hanketoiminta lisäsi kustannuksia. Myös palkankorotukset olivat suurempia kuin mitä talousarviokehyksissä varauduttiin vuodelle 2023. Opiskelijamäärissä ei tapahtunut merkittävää muutosta. Vuoden 2022 vertailussa Porin lukion henkilöstömenot ja menot yhteensä olivat keskikokoisten kaupunkien vertailussa pienimmät (Vertikal 2023).

Lukiokoulutuksen toimintakulut nousivat vuonna 2023 12,3 %. Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi) oli vuonna 2023 4,3 %. Tavoite ei toteutunut.

Oppivelvollisuusiän laajentaminen lisäsi etenkin oppimateriaali- ja tarvikkehankintoja. Valtuuston päätöksellä lisättiin lukiokoulutuksen tuntikehystä lukuvuodelle 2023-24. Hanketoiminta laajeni ja lisäsi kustannuksia. Palkankorotukset olivat myös arvioitua suuremmat.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen tulee jatkossa kiinnittää erityishuomio. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota lukiossa tarjottavan oppimisen tuen kasvavaan määrään. Aiheeseen löytyy perusteluita sekä tehdyistä lakimuutoksista, että lukioiden opetussuunnitelman uudistuksesta. **Tarkastuslautakunta kuitenkin kysyy, mitkä ratkaisut nähdään Porissa vaikuttavimpina alati kasvavaan tuen tarpeeseen?** Opiskelijoille järjestettävät tukipajat ja erityisopetus ovat täysin perusteltuja toimia tukemaan lukiolaisten valmistumista. Kuitenkaan kaupungin kireä taloustilanne ei anna mahdollisuutta lisätä loppumattomasti henkilöresursseja oppimisen tueksi.

Esa Kohtamäki

Oppimisen tuen tarve on kasvanut, mikä on johtanut lainsäädännön uudistuksiin. Lukiolain 2019 uudistuksen myötä lukiokoulutuksen järjestäjät ovat Porin tavoin lisänneet erityisopettajien virkoja. Oppivelvollisuusiän nosto 18 ikävuoteen on tehnyt lukiosta enemmän peruskoulun kaltaisen. Kolme erityisopettajaa on välttämätöntä, jotta heillä on tarpeeksi aikaa perehtyä opiskelijoiden haasteisiin ja tukea esimerkiksi lukivaikeuksista kärsiviä opiskelijoita. Porissa on myös rekrytoitu erityisluokanopettaja aikuisten maahanmuuttajien perusopetukseen ja lisätty suomi toisena kielenä -oppimäärää täydentäviä tukipintojaksoja, mutta edelleen on paineita laajentaa maahanmuuttajien aikuiskoulutusta. Kun monikielisten oppijoiden määrä kasvaa myös päivälukiossa, tarvitaan enemmän resursseja kielellisen tuen tarpeen tunnistamiseen ja kirjaamiseen. Lukioon tullaan erilaisin suomen kielen taidoin, on opiskelijoita, joilla on sinänsä lukion edellyttämät oppimisen valmiudet, mutta suomen kielen taito ei ole hyvä, joten S2-tukikursseja tarvitaan riittävästi. Yhteistyö tuva-koulutuksen järjestäjän kanssa voisi auttaa, esimerkiksi niin että suurin osa ensimmäisen vuoden tuva-opinnoista olisi suomea ja loput lukiokursseja. Osa suomen opinnoista voitaisiin lukea S2-kursseiksi. Kyse on sekä sivistyksellisistä perusoikeuksista että Porin elinvoimasta.

Porin lukio on saanut Opetushallitukselta rahoitusta Konsti-hankkeeseen, jossa testataan uusia oppimisen tuen menetelmiä. Ministeriö valmistelee hallitusohjelman (Orpo I) mukaisesti säädöstä, jonka nojalla kaikilla opiskelijoilla olisi myös lukiossa oikeus tukiopetukseen. Porin lukion hankkeessa tuetaan erityisesti uusia opiskelijoita heidän oppimisen taidoissaan opintojen alkuvaiheessa ja kehitetään monikielisten oppijoiden opetusta. Lisäksi kehitetään aineenopettajien, erityisopettajien ja opiskelijatutorien yhteistyötä tukipajatoiminnassa. Opiskelijoiden sosiaalinen ahdistus on nykyään iso ongelma, erityisesti suullisissa opintojaksoissa. Oppiaineessa saatava lisätuki on ryhmämuotoista. Tietyissä aineissa on opintojen ensimmäisenä vuotena käytössä ainelautat (periodista toiseen jatkuvat piiloluokalliset opetusryhmät), joissa opettajat tutustuvat opiskelijoiden haasteisiin paremmin, kun opettaja opettaa samaa ryhmää pidemmän aikaa. Kokeiluna aloitetaan Plussaope-systeemi, jossa opetusryhmän opettaja saa avukseen toisen opettajan muutamalle tunnille. Toinen opettaja auttaa pienryhmissä esimerkiksi esitelmien pitämisessä tai ryhmäkeskusteluissa. Ryhmäkoosta huolehtiminen on tärkeää oppimisen haasteissa. Jos kaikissa ryhmissä olisi säännöllisesti 35 opiskelijaa, opettaja ei pystyisi tukemaan jokaista yksilöllisesti.

Ryhmänohjaajaresurssin pitää olla riittävä, jotta ongelmatapaukset huomataan ajoissa ja niihin puututaan nopeasti. Oppimisen tukeen kuuluu myös toimiva ja riittävä opiskeluhuolto. Jos opiskelijalla on paljon sosiaalisia, psyykkisiä tai terveydellisiä vaikeuksia, opiskeleminen on vaikeaa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Esiin nostettujen asioiden edistämistä tulee jatkaa. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Tarkastuslautakunta kysyy pitäisikö Porissa pohtia lukion ja ammatillisen koulutuksen yhdistävien kaksoistutkintojen uudelleen käynnistämisen mahdollisuutta?

Esa Kohtamäki

Lukiolaki ja laki ammatillisesta koulutuksesta edellyttävät koulutuksen järjestäjien yhteistyötä. Opetusministeriön sivistyskatsauksen 2023 mukaan voidaan olla huolissaan suomalaisten koulutusasteen heikentymisestä nuoremmissa ikäluokissa.

Ammatillista perustutkintoa suorittava opiskelija voi suorittaa ylioppilastutkinnon, mutta lukio ei saa järjestää ammatillista koulutusta, jonka aloituspaikoista päättää ministeriö. Kaksoistutkinnon järjestämisessä ammatillinen koulutus on siten ensisijainen järjestäjä. Porissa Winnova ja Porin aikuislukio ovat tehneet yhteistyötä kaksoistutkintojen järjestämisessä, mutta kustannusten jakautuminen Winnovan ja Porin kaupungin lukiokoulutuksen kesken on ollut haaste. Kaksoistutkinnon laajentaminen nykyisestä vaatii rahoituksen, tilojen ja opettajien riittävyuden huomioimista. Ammatillisissa oppilaitoksissa on opettajia, joilla on pätevyys opettaa myös lukioaineita, mitä on käytetty yhtenä ratkaisuna kaksoistutkintojen järjestämisessä, jolloin lukio on hoitanut ylioppilastutkinnon hallinnon ja koejärjestelyt.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Yhteistyötä asian osalta tulee jatkaa ja kehittää Winnovan kanssa. Vastuu asiasta on sivistystoimialan toimialajohtajalla.

Porin palveluliikelaitos

Palveluliikelaitoksen kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2023 toteutuivat. Palveluliikelaitos tuloutti korvauksen peruspääomasta asetetun tavoitteen mukaisesti. Investointimääräraha 290 000 euroa käytettiin lähes kokonaan. **Tarkastuslautakunta suosittelee, että Palveluliikelaitokselle asetetaan jatkossa taloudellisten tavoitteiden lisäksi kaupunginvaltuustoon nähden sitova toiminnallinen tavoite tai tavoitteita.**

Jani Sundell

Ei lausuntoa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus ei näe kaupunginvaltuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamista tarpeelliseksi palveluliikelaitoksen osalta. Kyseessä on sisäinen liikelaitos ja sen toiminnallisia tavoitteita asettavat ja seuraavat käyttäjätoimialat.

Palveluliikelaitoksen kulurakenteessa henkilöstökustannusten osuus oli vuonna 2023 noin 69 prosenttia. Tuotantotilakustannukset näkyvät asiakkaiden kuten sivistystoimialan kustannuksina. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko henkilöstökustannusten osuus kulurakenteessa Palveluliikelaitoksen toiminnan tuloksellisuuden kannalta oikealla tasolla?** Kuntaliitto määrittelee tuloksellisuuden yläkäsitteeksi tuottavuudelle, vaikuttavuudelle, laadulle, kustannusvaikuttavuudelle, tehokkuudelle sekä työelämän laadulle ¹⁷.

Jani Sundell

Merkittävimmän yksittäisen tuotantotilakustannuksen muodostaa Cygnaeuksen ruokapalvelukeskus, joka kokonaisuudessaan näkyy Palveluliikelaitoksen kuluna. Lisäksi merkittävä osa tuotantotilakustannuksista muodostuu tilojen tuotantolaitekannasta, jonka ylläpito- / uusintakustannukset ovat peruskaupungin osalta, osa Palveluliikelaitoksen menorakennetta. Palveluliikelaitoksen henkilöstön määrä ateria- sekä puhtauspalveluissa perustuu molemmilla aloilla yleisesti käytössä olevien henkilöstömitoitushjelmistojen tuloksiin. Edellä mainitun perusteella voidaan olettaa henkilöstökulujen osuuden kulurakenteesta olevan toiminnan tuloksellisuuden kannalta oikealla tasolla.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Kulurakenteeseen tulee kiinnittää jatkossa huomio, mutta toiminnan kehittämisessä on huomioitava myös muut tekijät. Vastuu asiasta on liikelaitoksen johtajalla.

Palveluliikelaitoksen kuten muidenkin kaupungin toimintojen talousarvio laadittiin ensimmäisen kerran kaupunkiorganisaatiolle ilman sosiaali- ja terveyspalveluita sekä pelastustoimea. Tilikauden tulos ei ole Palveluliikelaitokselle kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä. **Tarkastuslautakunta jää seuraamaan Palveluliikelaitoksen tilikauden tuloksen kehittymistä ja sen tarkoituksenmukaisuutta suhteessa omistajan asettamiin tavoitteisiin.** Palautukset tilikauden aikana asiakkaille voivat tulla harkittavaksi, jos ylijäämä uhkaa muodostua omistajan mielestä liian suureksi.

Jani Sundell

Ei lausuntoa.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Tuloksen muodostumista ja siitä seuraavia toimenpiteitä koordinoi talous- ja hallintoyksikkö. Vastuu asiasta on talous- ja hallintojohtajalla sekä liikelaitoksen johtajalla.

Palveluliikelaitoksessa on vuonna 2023 alkanut kokoontua säännöllisesti laajennettu johtoryhmä. Laajennetun johtoryhmän tavoitteena on valuttaa taloustietoisuutta läpi koko organisaation jokaiselle Palveluliikelaitoksen työntekijälle. **Tarkastuslautakunta toteaa, että taloustietoisuuden valuttaminen läpi koko kaupunkiorganisaation jokaiselle työntekijälle on erinomainen taloudellisten tavoitteiden saavuttamista tukeva toimenpide.**

Jani Sundell

Ei lausuntoa

Arviointihetkellä Palveluliikelaitoksen tavoitteena oli muodostaa työryhmä pohtimaan sisäisesti tärkeitä tavoitteita, niille olennaisia mittareita sekä päivittää liikelaitoksen strategia ja visio. **Tarkastuslautakunta suosittelee, että Palveluliikelaitos harkitsee strategiatyön osana vuosikertomuksen laatimista Porin Veden tapaan.** Vuosikertomuksella voidaan antaa sidosryhmille tilinpäätöstietoja laajempi kuva toiminnasta ja toiminnan tuloksellisuudesta sisäisine mittareineen. Sisäisistä mittareista voidaan esimerkkinä mainita asiakastyytyväisyyden ja henkilöstön poissaolotilastojen kehityksen kuvaaminen pidemmältä aikaväliltä.

Jani Sundell

Palveluliikelaitos tarkastelee tarkastuslautakunnan suositusta osana strategian ja vision päivittämistä.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus ei edellytä vuosikertomuksen laadintaa jatkossakaan. Myöskään mittareita ei kehoiteta laatimaan lisää. Hallinnollista työtä tulisi sen sijaan jatkossa vähentää.

Palveluliikelaitos lajittelee palvelutuotannossa syntyvät jätteet. Kohteessa toimiva organisaatio vastaa omien jätteiden lajittelusta. Palveluliikelaitos hoitaa asiakkaalta syntyvien jätteiden lajittelun vain, jos siitä on palvelukuvauksessa sovittu. **Tarkastuslautakunta painottaa oikeintoimimisen kulttuuria lajittelussa. Tarkastuslautakunta suosittelee selkeyttämään kohdekohtaiset palvelukuvaukset sellaisiksi, että ne sisältävät asiakkailla syntyvien jätteiden lajittelun vastuumäärittelyt ja ohjauksen.**

Jani Sundell

Palveluliikelaitos suhtautuu tarkastuslautakunnan suositukseen myönteisesti ja selvittää muutoksen mahdollisuutta ensivaiheessa uusien sekä muutoksen kohteena olevien palvelukuvausten kohdalla.

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Vastuu asian edistämisestä on liikelaitoksen johtajalla.

Prizztech oy

Prizztech saavutti kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet vuonna 2023 lähes kaikkien tavoitteille asetettujen mittareiden osalta. **Tarkastuslautakunta kokee niin toiminnan laatuun kuin tavoittavuuteenkin liittyvät tavoitteet ja niille asetetut mittarit tärkeiksi sekä korostaa asetettujen tavoitteiden ja mittareiden tärkeyttä pääomistajan tahdon ilmaisun näkökulmasta.**

TE-palvelut 2024 –uudistuksen myötä työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille vuoden 2025 alusta. Tavoitteena on, että Prizztechin toiminta tulee olemaan keskeinen osa muodostettavaa palvelukokonaisuutta. **Tarkastuslautakunta jää seuraamaan TE-palvelut 2024 –uudistuksen mukanaan tuomia muutoksia Prizztechin toimintaan ja yhtiölle asetettuihin tavoitteisiin.**

Porin kaupungilla on käynnissä hankejohtamisen kehittämisprojekti. Hanketoimintaa toteutetaan yhteistyössä Prizztechin ja Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa, joilla molemmilla on omat vahvuutensa hanketoiminnan toteuttamisessa. **Tarkastuslautakunta painottaa eri toimijoiden välisen yhteistyön toimivuuden, roolien selkeyden sekä vahvuuksien tunnistamisen ja hyödyntämisen tärkeyttä. Tämä on keskeistä huomioida kehittämisprojektin osalta niin konsernirakenteen arvon maksimoinnin kuin hanketoiminnan vaikuttavuudenkin näkökulmasta.**

Uusissa omistajapolitiisissa linjauksissa Prizztechin pääomistajalle raportoitaviin asioihin on vuodelle 2024 lisätty hanketoiminnan vaikuttavuus. **Tarkastuslautakunta pitää hanketoiminnan vaikuttavuuden raportointia hyvänä lisäyksenä.**

Prizztechin kokonaisasiakkaiden kokoonpano on muuttunut vuonna 2013 laaditun kokonaisasiakkaiden yhteistyösopimuksen laatimisen jälkeen. Myös yhtiön toimintaympäristössä on tapahtunut ja tapahtuu edelleen merkittäviä muutoksia muun muassa TE-palvelut 2024 –uudistuksen myötä. **Tarkastuslautakunta kysyy, tulisiko pääomistajan näkökulmasta kokonaisasiakkaiden yhteistyösopimus päivittää ajan tasalle.**

Lauri Kilkku, Ari Eklund

Prizztech Oy:n tavoitteet vuodelle 2025 on johdettu uudistetun strategian pohjalta ja hanketoimintaa liittyvä tavoite on elinvoimaisen yritys ympäristön kehittäminen -teeman alla. Tavoitteet on käyty läpi Porin omistajaohjaus-yksikön kanssa ennen kuin Prizztechin hallitus käsitteli tavoitteet.

TE24-uudistuksen osalta Prizztech on osallistunut erilaisiin työryhmiin sekä tehnyt Porin kaupungin kanssa yhteistyötä asian edistämiseksi. Vielä ei kaikilla työllisyysalueen kunnilla ollut valmiuksia lähteä toteuttamaan koko työllisyysaluetta koskevaa elinvoimatyötä. Asioiden valmistelu jatkuu.

Hanketoiminta on olennainen osa Prizztechin toimintaa ja sitä tehdään hyvässä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa (ml. Satakunnan ammattikorkeakoulu).

Porin kaupungin tavoitteena on ollut, että kokonaisasiakkaiden yhteistyösopimus saatetaan ajan tasalle ja laajennetaan osakassopimukseksi. Aiempina vuosina ei ole kuitenkaan päästy edes varsinaisiin neuvotteluihin, koska on ollut ilmeistä, että osakkaiden yhteinen tahtotila puuttuu

Kaupunginhallituksen esitys toimenpiteiksi: Kaupunginhallitus yhtyy lausuntoon. Tarkastuslautakunnan esiin nostamien asioiden kehittämisessä tulee edetä vaiheittain ja harkiten. Vastuu asiasta on kaupunginjohtajalla ja elinvoima- ja ympäristötoimialan toimialajohtajalla.